

1. Мета дисципліни – розглянути основні структурні, інституціональні та процесуальні виміри культури сучасного суспільства, особливості впливу на спільноти та особистість; дати навички використання сучасних кількісних та якісних методів дослідження культурних процесів, їх утворення, перебігу, динаміки.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знання* з обов'язкових дисциплін гуманітарного циклу, понятійного апарату класичної та сучасної соціологічної теорії
2. *Володіння навичками* використання інформаційних технологій, пошуку та обробки соціальної інформації з різних джерел.

3. Анотація навчальної дисципліни: навчальна дисципліна спрямована на вивчення механізмів функціонування культури в сучасному суспільстві; вивчення суспільного життя як цілісної системи культури; формує уявлення про суспільство як єдність культурного та соціального (людина-суспільство-культура); доводить ціннісно-смысловий характер культури та позиціонує культурне середовище як домінуючий тип формування соціальності.

4. Завдання (навчальні цілі):

- ознайомити з історичним розвитком, теоретичними засадами та основними напрямками досліджень в сфері культури;
- дати знання механізмів взаємовпливу культури на суспільне життя та особистість;
- сформулювати вміння застосовувати соціокультурний підхід у дослідницькій діяльності;
- відпрацювати навички дослідження та визначення особливостей соціокультурної диференціації суспільства;
- виявляти сучасні тенденції розвитку культури модерного суспільства.

Реалізація завдань сприятиме формуванню наступних компетентностей:

- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій; використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК12).
- Здатність визначати теоретико-методологічні засади й формувати ключові результати досліджень окремих галузей соціологічного знання (СК9).
- Здатність аналізувати прояви соціокультурного розмаїття суспільства, причини і наслідки соціальних проблем, соціологічно обґрунтовувати способи їх регулювання (СК16).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)				
Код	Результат навчання	Форми, методи і технології викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
1.1	Знати базовий понятійно-категоріальний апарат, основні теорії соціології культури	Лекції Семінари Самостійна робота	Усна відповідь Реферат Контрольна робота	15
1.2	Демонструвати знання щодо еволюції та сучасного стану досліджень в сфері культури, використовуючи джерела іноземною мовою	Лекції Семінари Самостійна робота	Усна відповідь Експрес-опитування Контрольна робота	10
2.1	Вміти, використовуючи соціологічну термінологію, розробляти понятійний апарат соціології культури і дозвілля в процесі виконання тематичних письмових завдань	Самостійна робота	Письмове завдання Реферат Контрольна робота	10

2.2	Вміти реферувати наукові статті з соціології культури та дозвілля, визначати теоретико-методологічні засади проведених авторами досліджень; обґрунтовувати власну позицію щодо	Семінари Самостійна робота	Письмове завдання Реферат Контрольна робота	10
2.3	Вміти здійснювати пошук, обробку та аналіз інформації з тематики культури та дозвілля із застосуванням якісних методів	Самостійна робота	Письмове завдання Реферат Контрольна робота	10
3.1	Здійснювати груповий пошук, обробку та аналіз інформації з тематики культури та дозвілля, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології	Семінари Самостійна робота	Усна відповідь	15
3.2	У процесі реалізації групових та індивідуальних завдань, брати участь у дискусіях, спрямованих на узгодження спільних рішень	Семінари Самостійна робота	Усна відповідь	10
4.1	Обґрунтовувати власну позицію щодо застосування теоретичних концептів та інструментарію соціологічної науки у вирішенні проблем розвитку культури	Семінари Самостійна робота	Письмове завдання Контрольна робота	20

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	4.1
	Програмні результати навчання							
PH7. Вміти використовувати інформаційно-комунікаційні технології у процесі пошуку, збору та аналізу соціологічної інформації.	+	+		+	+			
PH3. Застосовувати інструментарій соціологічної науки в дослідженні різних сфер суспільного життя	+		+	+				+
PH20. Володіти навичками соціологічного аналізу соціальних проблем та соціологічного обґрунтування рішень їхнього регулювання.		+		+		+	+	

7. Схема формування оцінки:

7.1 Форми опінування студентів:

- семестрове опінування:

№ п/п	Форми контролю	Кількість балів		Результати навчання з дисципліни
		min	max	
1	експрес-опитування	1 x 5 = 10	1 x 10 = 10	PH 1.2.
2	усна відповідь	2 x 4 = 8	2 x 8 = 16	PH 1.1, 1.2., 3.1, 3.2.
3	письмове завдання	3 x 2 = 6	3 x 4 = 12	PH 2.2., 2.3., 4.1.
4	реферат	3 x 2 = 6	3 x 4 = 12	PH 1.1, 2.1, 2.2., 2.3.
5	контрольні роботи	2 x 3 = 6	3,3 x 3 = 10	PH 1.1, 1.2., 2.1, 2.2., 2.3., 4.1.
	Всього	36	60	

Підсумкове опінування: у формі іспиту (PH1.1., 1.2., 2.1., 2.2., 2.3., 4.1). Письмовий іспит (білет містить два питання) – 40 балів (20 балів максимум / 12 балів мінімум за кожне питання білету). Мінімальний бал успішного складання (отримання загальної позитивної оцінки) іспиту – 24 бали.

Умови допуску до підсумкового іспиту: Студенти, які набрали сумарно за обидві частини дисципліни меншу кількість балів за критично-розрахунковий мінімум у 36 балів, для одержання

допуску до іспиту здають заборгованості та визначені у семестровому оцінюванні реферати. Контрольні роботи не перескладаються.

7.2. Організація оцінювання:

1. Експрес-опитування: теми 1-11.
2. Усні відповіді: під час семінарських занять, теми 1-11.
3. Реферат: після вивчення тем 4, 6, 9, 11.
4. Контрольна робота 1: письмово, на лекції, після тем 1-5.
5. Контрольна робота 2: письмово, на семінарі, після тем 6-11.

7.3. Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та семінарських занять

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	самостійна робота
1. Культура як сфера міждисциплінарних досліджень та соціальна технологія				
1.	Соціологія культури в системі наукового знання. Структура та функції культури	4	2	4
2.	Інструментарій соціологічної науки у дослідженні різних сфер культурних перетворень.	2	4	8
2. Культура і суспільство				
3.	Методологічні засади дослідження культури в соціології	2	2	6
4.	Культурна політика сучасного суспільства	2	2	4
5.	Напрями та тенденції розвитку культури	2	2	4
Контрольна робота 1		2		6
3. Культура і особистість				
6.	Цінності особистості як соціально-культурне явище і наукове поняття	2	2	6
7.	Класифікація цінностей особистості та їх моделювання	2	2	8
8.	Ціннісні конфлікти в українському суспільстві	2	2	8
4. Індустрія культури та цивілізація дозвілля				
9.	Індустрія культури як прояв глобалізації культури	2	4	8
10.	Інститут дозвілля в культурному просторі України	2	4	10
5. Урбаністична культура світового суспільства				
11.	Специфіка та методики досліджень урбаністичної культури в соціології. Соціальні аспекти створення та функціонування урбаністичної культури	4	6	10
Контрольна робота 2			2	6
ВСЬОГО:		28	34	88

Загальний обсяг - 150 год., в тому числі

Лекцій – 28 год.

Семінари – 34 год.

Самостійна робота – 88 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна:

1. Болотова В.О. Соціологія культури : конспект лекцій для студентів спеціальності 054 «Соціологія»/ В.О. Болотова. – Харків : НТУ«ХП», 2017. – 104 с. [Електронний ресурс] // Харків. – 2017. Режим доступу до ресурсу: file:///C:/Users/Nata/Downloads/prohramy_2017_Sotsiolohiia_kulturny.pdf
2. Гидденс Э. Культура и общество // Социология. Глава 2 / Э. Гидденс, При участии К. Бардсолл. – Москва: Эдиториал УРСС, 2005. С.33-54.
3. Ионин, Л. Г. Социология культуры. — 4-е изд., перераб. и доп. — М.: Изд. дом ГУ ВШЭ, 2004. — 427 с. Янко Слава (Библиотека Fort/Da) || Режим доступу до ресурсу: <http://yanko.lib.ru>
4. Нархова, Е. Н. Социология культуры : учеб. пособие / Е. Н. Нархова, Д. Ю. Нархов ; М-во науки и высш. образования Рос. Федерации, Урал. федер. ун-т. — Екатеринбург : Изд-во Урал. ун-та, 2019. — 302 с.

5. Перегуда Є.В. Соц культури // Соціологія: навчальний посібник / Є.В. Перегуда та ін. – П26 К.: КНУБА, 2012. - с. 71-87.
6. Ручка А. Культура /А.Ручка // Соціологія: Навч. посібник. За ред. С.О. Макеєва. – 4-те вид., перероб. і доп. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2008. – С.106–138.
7. Черниш Н.Й. Соціологія культури // Соціологія. Тема 11.: Підручник за рейтингово-модульною системою навчання. 5-те вид., перероб. і доп. Затверджено МОН / Черниш Н.Й. — К., 2009. - С. 297-323.
8. Юрій М.Ф. Соціологія культури: Навчальний посібник. – Київ: Кондор, 2006. - 302 с.
9. Цимбалюк Н. М. Соціологія дозвілля: Навч. посібник / Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв. – К.: ДАКККіМ, 2020. – 110 с.
10. Якісні дослідження в соціологічних практиках: навчальний посібник /за ред. Н.Костенко, Л.Скокової. – К.: ІС НАН України, 2009. – 400 с.

Додаткова:

11. Александер Д.Ч. Аналитические дебаты: Понимание относительной автономии культуры / Пер. с англ. М. Шуровой под ред. Д. Куракина // Социологическое обозрение. / Д.Ч.Александер – 2007, том 6. – № 1. – С. 17—37.
12. Александер. Д. Ч.. Культурная травма и коллективная идентичность // Социологический журнал. / Д.Ч.Александер – 2012. №3, С. 5-40.
13. Александер Д. Ч. Обещание культурной социологии: технологический дискурс и сакральная и профанная информационные машины // Контексты современности-II: Актуальные проблемы общества и культуры в западной социальной теории: Хрестоматия / Сост. и общ. ред. С. А. Ерофеева; 2-е изд., доп. и перераб. – Казань: Изд-во Каз. ун-та, 2001. – 184 с. – [Электронный ресурс]. Режим доступа до ресурсу: <http://ecsoeman.hse.ru/data/570/673/1219/chap22.pdf>
14. Виганьи И. Общество, культура, социология. / И.Виганьи– М., 1984.
15. Гриценко О. Культура і влада. Теорія і практика культурної політики в сучасному світі. / О.Гриценко – К., 2000 - .58с
16. Захаров А.В. Развлечение SUB SPECIA социологии – СОЦИС, 2008, №1.
17. Зборовский Г.Е. Социология досуга и социология культуры: поиск взаимосвязи – СОЦИС, 2006, № 12.
18. Здравомыслов А.Г. Тройственная интерпретация культуры и границы социологического знания – СоцИс, 2008, №02.
19. Кожедуб О.В. Теоретичні засади дослідження вільного часу (за концепцією Карла Маркса) – Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки, 2005, №3.
20. Культурно-дозвілля сфера України: динаміка змін та перетворень. Монографія / Ключко Ю.М., Ковтун В.Д., Тросельнікова Л.О., Цимбалюк Н.М.; Під наук.ред. Цимбалюк Н.М. – К.: , 2003, с. 56 – 114.
21. Малиновский Б. Научная теория культуры. /Б. Малиновский– М., 2000.
22. Макеєв С., Патракова А. Региональная спецификация социокультурных различий в Украине // Социология: теория, методы, маркетинг. - 2004. - №3.
23. Петрова І. В. Дозвілля в зарубіжних країнах: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Київський національний ун-т культури і мистецтв; Український центр культурних досліджень.– К.: Кондор, 2005, с. 102-117.
24. Соціокультурні ідентичності та практики / Під ред. А.Ручки. – К., 2002.
25. Ионин Л.Г. Основания социокультурного анализа: Учебн. пособие. / Л.Г Ионин– М., 1996.
26. Культура–суспільство–особистість: Навч. посіб. / за ред. Л.Скокової. – К., 2006.
27. Соціологія культури: Навч. посібник // О.М.Семашко, В.М.Піча, О.І.Погорілий та ін.; за ред. О.М.Семашко, В.М.Пічі. - К.: "Каравела", Львів: "Новий Світ-2000", 2002, с. 1-64.

28. Мінливості культури: соціологічні проєкції [наук. моногр.] / За ред. Н.Костенко. - Київ: Інститут соціології НАН України, 2015. - 440 с.
29. Моль А. Социодинамика культуры. / А. Моль– М., 2005.
30. Победа Н.А. Социология культуры. / Н.А. Победа– О., 1997.
31. Попович М.В. Нарис історії культури України. / Попович М.В. – К., 1998.
32. Ручка А.О. Соціологія культури в новому тисячолітті: Навч.- метод. посіб. / А.О. Ручка, В.В. Танчер, Ю.Г. Сорока – Х., 2002.
33. Сорокин П.А. Человек. Цивилизация. Общество. / П.А. Сорокин – М., 1992.
34. Субкультурна варіативність українського соціуму / за ред. Н.Костенко, А.Ручки. – К.: ІС НАН України, 2010.
35. Участь у культурі: люди, спільноти, стани / (Н.Костенко, А.Ручка, Л.Скокова та ін.); за ред. Н.Костенко. - К.: Інститут соціології НАН України, 2018. - 320с.
36. Хантингтон С. Кто мы?: Вызовы американской национальной идентичности. / С. Хантингтон– М., 2004.
37. Цимбалюк Н., Яковенко Ю.Еволюція дозвілля в контексті соціологічних категорій – Психологія і суспільство, 2004, № 2.
38. Цимбалюк Н.М. Ціннісно-нормативні механізми функціонування інституту дозвілля – Вісник Соціологія. Психологія. Педагогіка, 2005, № 23.
39. Цимбалюк Н.М. Дозвілля в Україні. Теоретичні та емпіричні аспекти. Монографія. - К.: ДАКККіМ, 2003.
40. Joan Ferrante-Wallace; Joan Ferrante, Sociology.net: Sociology on the Internet., Thomson Wadsworth, 1996, ISBN 0-534-52756-6
41. Daniel A. Menchik and Xiaoli Tian. (2008) «Putting Social Context into Text: The Semiotics of Email Interaction.» The American Journal of Sociology., 114:2 pp. 332–70.
42. Carla G. Surratt, «The Internet and Social Change», McFarland, 2001, ISBN 0-786-41019-1